

Sygn. akt IV U 497/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 28 lutego 2012 roku nr (...)

w sprawie W. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zaległość w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że W. N. posiada zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2007 roku do września 2007 roku w kwocie 482,47 zł (czteryście osiemdziesiąt dwa złote 47/100), koszty upomnienia w kwocie 35,20 zł (trzydzieści pięć złotych 20/100) wraz z odsetkami za zwłokę, zaległości w opłacaniu składki na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2007 roku do września 2007 roku w kwocie 1104,62 zł (jeden tysiąc sto cztery złote 62/100), koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł (osiem złotych 80/100) wraz z odsetkami za zwłokę;

II. umarza postępowanie w zakresie uwzględnionym decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 9 lipca 2015 roku;

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata R. S. w T. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia kuratora.

Sygn. akt IV U 497/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 28 września 2015 r.

Decyzją z dnia 28 lutego 2012 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 83 w związku z art. 24 ust. 2 oraz

art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), stwierdził, że W. N. posiada zaległości w opłacaniu składek na łączną kwotę 49.482,05 zł, na którą składają się:

- należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres: 04/2007-01/2012, obejmujące zaległe składki w kwocie 24.631,74 zł oraz odsetki od zaległych składek liczone na dzień 27 lutego 2012 r. w kwocie 5.876,00 zł,
- należności z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne za okres: 04/2007-01/2012, obejmujące zaległe składki w kwocie 12.831,62 zł oraz odsetki od zaległych składek liczone na dzień 27 lutego 2012 r. w kwocie 3.602,00 zł,
- należności z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres 05/2008-01/2012, obejmujące zaległe składki w kwocie 2.110,69 zł oraz odsetki od zaległych składek liczone na dzień 27 lutego 2012 r. w kwocie 430,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 16 ust. 4 i art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), art. 9 ust. 1 pkt 1c i art. 29 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r.

o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391 ze zm.), art. 84 ust. 1 i art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) oraz art. 104 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.). Podniósł, że zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, „należnościami z tytułu składek” są składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, nie opłacone w terminie, podlegające ściągnięciu

w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej. Na podstawie zaś art. 32 tej ustawy, do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich

i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Mając to na uwadze, organ rentowy wskazał, iż na koncie płatnika składek prowadzonym w ZUS stwierdzono zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okresy i w kwotach wymienionych w sentencji decyzji.

Odwołanie od tej decyzji wniósł kurator nieznanego z miejsca pobytu W. N., domagając się jej zmiany i ustalenia, że ubezpieczony nie posiada zaległości

z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okresy i w kwotach wymienionych w sentencji zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu podniósł, że nie udało mu się nawiązać kontaktu z nieznanym z miejsca pobytu W. N., w związku z czym nie jest możliwe zajęcie stanowiska co do przyczyn nieuregulowania przez niego składek na ubezpieczenie społeczne zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie jest także dopuszczalne domniemanie zgody osoby nieobecnej na obciążenie jej odpowiedzialnością

z tytułu nieopłaconych składek. Podał, że zaskarżona decyzja nie wskazuje przyczyn, jakie legły u podstaw rozstrzygnięcia organu rentowego i w zasadzie sprowadza się tylko do przywołania obowiązujących przepisów prawa, bez podania okoliczności faktycznych. Podkreślił też, że stwierdzenie, iż na koncie płatnika składek istnieje zaległość nie jest wystarczające do uznania, że płatnik w rzeczywistości nie uiszczał należności z tego tytułu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Podniósł też, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji ZUS dokonał prawidłowego rozliczenia konta płatnika składek, zaś decyzja określająca wysokość należności z tytułu składek, zgodnie z art. 26 i art. 27 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, może stanowić podstawę do ustanowienia hipoteki przymusowej, a także zabezpieczenia należności z tytułu składek ustawowym prawem zastawu. Powołując się na treść art. 46 ust. 1 ustawy systemowej podał, że to płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za dany miesiąc kalendarzowy. Jak zaś wynika z rozliczenia stanów należności dla płatnika, które na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy systemowej są środkiem dowodowym

w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych, ubezpieczony nie wywiązał się należycie z tego obowiązku i dlatego ustalenie wysokości zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy było prawidłowe.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt IV U 375/12, Sąd Okręgowy

w T. Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji z dnia 28 lutego 2012 r. (pkt I), przyznając od Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. R. S.

w T. kwotę 147,60 zł brutto tytułem wynagrodzenia kuratora (pkt II). W pisemnym uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy powołał się na treść przepisów art. 16 ust. 4, art. 17 ust. 3, art. 24 ust. 2 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 9 ust. 1 pkt 1c i art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia obowiązującej do dnia 1 października 2004 r., art. 230 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz art. 104 obowiązującej w dacie wydania decyzji ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wskazał, że każdy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą powinien wiedzieć, że niezrealizowanie ustawowego obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne grozi poważnymi konsekwencjami finansowymi. Ustawodawca wyposażył bowiem ZUS w instrumenty prawne pozwalające na dochodzenie należności

z tytułu nieopłaconych składek i odsetek za zwłokę. Podał też, że zgoda osoby zalegającej

z opłacaniem składek na obciążenie jej odpowiedzialnością z tytułu składek nie ma znaczenia. Liczy się bowiem sam fakt nieuiszczenia składek, a ta okoliczność została stwierdzona

w oparciu o zapisy na koncie odwołującego prowadzonym przez ZUS. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego była prawidłowa.

Apelację od tego orzeczenia wywiódł kurator nieznanego z miejsca pobytu W. N.. **Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 1069/14, Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych** uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnowie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego obejmujących wynagrodzenie kuratora ustanowionego dla strony nieznannej z miejsca pobytu. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Apelacyjny podniósł, że Sąd Okręgowy rozpatrując odwołanie wniesione imieniem W. N. przez ustalonego dla niego kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu, nie przeprowadził w niniejszej sprawie praktycznie jakiegokolwiek postępowania dowodowego, ograniczając się jedynie do dopuszczenia dowodu z akt rentowych ZUS i powtórzenia w ustaleniach stanu faktycznego danych co do faktu i stanu zadłużenia wynikających z treści zaskarżonej decyzji. Tymczasem, nawet

w uzasadnieniu tej decyzji nie podano, na jakiej podstawie uznano obowiązek opłacania przedmiotowych składek za całe wskazane w niej okresy, w tym za okres, gdy to na skutek wniosku Oddziału ZUS w T. został ustanowiony dla W. N. kurator dla osoby nieznannej z miejsca pobytu postanowieniem z dnia 11 lutego 2011 r., wydanym przez Sąd Rejonowy w Tarnowie (sygn. akt III RNs 637/10). Sąd Apelacyjny podał, że wynika stąd, iż już w 2010 r. W. N. był osobą nieznaną z miejsca pobytu, tak więc istotnym

w sprawie było ustalenie, czy w tym czasie, ewentualnie do kiedy, w ogóle prowadził on działalność gospodarczą. Sąd Apelacyjny stwierdził, że tylko w przypadku prowadzenia rzeczywistej działalności gospodarczej do momentu faktycznego zaprzestania jej wykonywania W. N. byłby zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w tej sprawie koniecznym było dokonanie

właściwych ustaleń w tym względzie przez Sąd Okręgowy. Takich zaś ustaleń Sąd pierwszej instancji w ogóle nie poczynił, nie przeprowadził żadnych dowodów w sprawie i oparł się jedynie na ustaleniach wynikających z treści zaskarżonej decyzji. Sąd Apelacyjny podał, że rzeczą Sądu Okręgowego przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie dokonanie wnikliwych ustaleń odnośnie

w szczególności okresu faktycznego prowadzenia przez W. N. działalności gospodarczej w okresie, za jaki organ rentowy zobowiązał go do zapłaty składek

w zaskarżonej decyzji. W tym celu, Sąd pierwszej instancji powinien zwrócić się do właściwej miejscowo Ewidencji Działalności Gospodarczej o podanie, w jakim okresie działalność ta była przez W. N. zgłoszona, jaki był jej podstawowy przedmiot

i czy wystąpiły okresy zawieszenia tej działalności na mocy właściwych przepisów ustawy

o swobodzie działalności gospodarczej. Sąd Apelacyjny podał, że Sąd pierwszej instancji powinien zwrócić się też do właściwego Urzędu Skarbowego o udzielenie informacji, czy

w okresie od kwietnia 2007 r. do stycznia 2012 r. W. N. realizował obowiązki związane ze składaniem deklaracji podatkowych i odprowadzaniem podatku, czy w okresie tym wykazywał dochód lub stratę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej

i ewentualnie, czy powiadomił on organ rentowy o zaprzestaniu lub zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej. Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd pierwszej instancji powinien również zwrócić się do ZUS o nadesłanie całości akt dotyczących W. N. celem ustalenia, czy zawierają one istotne w sprawie informacje, a ponadto przeprowadzić ewentualne dalsze dowody, których potrzeba powołania może wyłonić się w toku sprawy.

W toku postępowania w sprawie toczącej się na nowo pod sygn. akt IV U 497/15, kurator dla nieznanego z miejsca pobytu W. N. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że odwołujący posiada zaległości z tytułu nieopłaconych składek za okres do 7 września 2007 r.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 marca 2006 r. odwołujący W. N. dokonał zgłoszenia do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta T. faktu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej pod firmą (...) W. N. z dniem 15 kwietnia 2006 r. Jako przedmiot tej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności oznaczył budownictwo (45.1- przygotowanie terenu pod budowę, 45.2- wznoszenie kompletnych budynków i budowli lub ich części, inżynieria lądowa

i wodna, 45.3- wykonywanie instalacji budowlanych, 45.-4- wykonywanie robót budowlanych i wykończeniowych, 45-5- wynajem sprzętu budowlanego i burzącego wraz

z obsługą operatorską) oraz działalność badawczo- rozwojową (73.10.G- prace badawczo- rozwojowe w dziedzinie nauk technicznych, 74.50.A- działalność związana z rekrutacją

i udostępnianiem pracowników, 74.87.B- działalność komercyjna pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana). Tego samego dnia, tj. 16 marca 2006 r., dokonano stosownego wpisu

w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta T. pod numerem (...). W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej widnieje wpis, zgodnie z którym W. N. (...) rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej z dniem 15 kwietnia 2006 r. Adres głównego miejsca wykonywania tej działalności to: ul. (...), (...)-(...) T., a jego przeważająca działalność gospodarcza według PKD to badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych. We wpisie tym brak jest jakichkolwiek informacji

o zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej. Odwołujący nie został wykreślony

z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta T..

dowód:

- pismo Urzędu Miasta T. z dnia 19.06.2015 r.- k. 82,
- wydruk z CEIDG z dnia 19.06.2015 r.- k. 83,

- zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 16.03.2006 r.- k. 84,
- zgłoszenie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 16.03.2006 r.- k. 85,

Odwołujący W. N. od 7 września 2007 r. do 7 września 2010 r. posiadał pobyt czasowy we Francji. Decyzją Prezydenta Miasta T. z dnia 27 lutego 2008 r. został wymeldowany z miejsca swojego zamieszkania (adres: ul. (...), (...)-(...) T.), które było zarazem adresem głównego miejsca wykonywania przez niego działalności gospodarczej.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS,

Odwołujący W. N. figuruje w ewidencji podatników Pierwszego Urzędu Skarbowego w T. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od 15 kwietnia 2006 r., opodatkowaną według zasad ogólnych. W okresie od kwietnia 2007 r. do stycznia 2012 r. odwołujący złożył deklaracje kwartalne VAT-7K za I do II kwartał 2007 r., w których nie wykazał dostaw oraz nabyć. Z deklaracji tych nie wynikały kwoty do zapłaty podatku. Mimo istniejącego obowiązku, odwołujący nie składał zeznań podatkowych. Nie zgłaszał przerw w prowadzeniu działalności gospodarczej. Nie powiadomił też Urzędu Skarbowego o zawieszeniu, czy likwidacji działalności gospodarczej.

dowód:

- pismo Naczelnika I Urzędu Skarbowego w T. z dnia 23.06.2009 r.- akta ZUS,
- pismo Naczelnika I Urzędu Skarbowego w T. z dnia 16.06.2015 r.- k. 80,

W systemie ZUS znajduje się dokument (...) z datą powstania obowiązku opłacania składek przez odwołującego z dnia 15 kwietnia 2006 r. oraz dokument zgłoszeniowy płatnika z datą podlegania ubezpieczeniom społecznym (FUS, FUZ i FP) od 15 kwietnia 2006 r. Odwołujący składał dokumenty rozliczeniowe (...) za okres od kwietnia 2006 r. do sierpnia 2007 r. W systemie brak jest dokumentów dotyczących wyrejestrowania (...) i (...). Konto płatnika jest obciążone z urzędu od września 2007 r. W dniach: 3 kwietnia 2009 r., 20 kwietnia 2009 r. i 5 marca 2013 r. organ rentowy wydawał decyzje określające wysokość nieopłaconych przez odwołującego należności z tytułu składek. Decyzje wysyłano na adres podany przez płatnika w dokumencie zgłoszeniowym, tj. ul. (...) w T.. Korespondencja była zwracana przez pocztę z adnotacją: „adresat wyprowadził się”. W związku z tym, organ rentowy nie podejmował żadnych działań egzekucyjnych.

dowód:

- decyzje ZUS z dnia: 03.04.2009 r., 20.04.2009 r. i 05.03.2013 r.- akta ZUS,
- pismo ZUS z dnia 23.06.2015 r.- k. 86,

Odwołujący W. N. posiada zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. w kwocie 482,47 zł i koszty upomnienia w kwocie 35,20 zł wraz z odsetkami za zwłokę oraz zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. w kwocie 1.104,62 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł wraz z odsetkami za zwłokę.

dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach ZUS,
- pismo ZUS z dnia 23.09.2015 r.- k. 92,

Decyzją z dnia 9 lipca 2015 r. (...) Oddział w T. stwierdził, że W. N. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od 7 września 2007 r. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że w dniu 27 lutego 2008 r. odwołujący został wymeldowany z adresu swojego zamieszkania, zaś od 7 września 2007 r. do 7 września 2010 r. posiadał pobyt czasowy we Francji. Podał, że ubezpieczony przez cały okres prowadzenia działalności gospodarczej nie złożył żadnego rozliczenia, nie zgłaszał przerw w prowadzeniu działalności i wybrał zasady ogólne jako formę rozliczania się z Urzędem Skarbowym. Odwołujący zgłosił się do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 15 kwietnia 2006 r. Po sierpniu 2007 składał dokumenty rozliczeniowe. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego organ rentowy uznał, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony od 7 września 2007 r. mógł prowadzić działalność gospodarczą, która odpowiadałaby definicji ustawowej zawartej w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Kurator nieznanego z miejsca pobytu W. N. decyzji tej nie zaskarżył odwołaniem.

dowód:

- odpis decyzji ZUS z dnia 09.07.2015 r.- k. 93,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumenty prywatne dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.).

Sąd pominął wniosek dowodowy kuratora nieznanego z miejsca pobytu W. N. o zwrócenie się do prezydenta miasta T. o przedstawienie akt postępowania administracyjnego, którego przedmiotem było wymeldowanie z pobytu stałego W. N., względnie o zobowiązanie organu administracji do udzielenia informacji, kiedy wszczęto postępowanie w sprawie o wymeldowanie oraz o przedstawienie przez ten organ kopii decyzji o wymeldowaniu wraz z jej uzasadnieniem, ponieważ kurator w wyraźny sposób na rozprawie w dniu 28 września 2015 r. wniosek ten cofnął.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, z tym, że postępowanie w zakresie uwzględnionym decyzją ZUS Oddział w T. z dnia 9 lipca 2015 r. należało umorzyć.

Istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy zasadnie zaskarżoną decyzją z dnia 28 lutego 2012 r. organ rentowy stwierdził, że W. N. posiada zaległości w opłacaniu składek na łączną kwotę 49.482,05 zł, na którą składają się: 1) należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres: 04/2007-01/2012, obejmujące zaległe składki w kwocie 24.631,74 zł oraz odsetki od zaległych składek liczone na dzień 27 lutego 2012 r. w kwocie 5.876,00 zł, 2) należności z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne za okres: 04/2007-01/2012, obejmujące zaległe składki w kwocie 12.831,62 zł oraz odsetki od zaległych składek liczone na dzień 27 lutego 2012 r. w kwocie 3.602,00 zł, a także 3) należności z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres 05/2008-01/2012, obejmujące zaległe składki w kwocie 2.110,69 zł oraz odsetki od zaległych składek liczone na dzień 27 lutego 2012 r. w kwocie 430,00 zł.

W tym celu Sąd przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe.

W dniu 9 czerwca 2015 r. zwrócił się do Urzędu Miasta T. Ewidencji Działalności Gospodarczej o podanie informacji dotyczącej daty dokonania w tej ewidencji wpisu dotyczącego prowadzenia przez W. N. działalności gospodarczej, jej podstawowego przedmiotu, ewentualnych okresów zawieszenia działalności, czy też jej wyrejestrowania (k. 76). W następnej kolejności zwrócił się do Pierwszego Urzędu Skarbowego w T. o udzielenie informacji, czy W. N. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od kwietnia 2007 r. do stycznia 2012 r. realizował obowiązki związane ze składaniem deklaracji podatkowych i odprowadzaniem podatku, a ponadto, czy w tym okresie wykazywał dochód lub stratę z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, ewentualnie, czy powiadomił organ podatkowy

o zaprzestaniu lub zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej (k. 77). Sąd zwrócił się też do ZUS Oddział w T. o wskazanie okoliczności i dowodów, na podstawie których uznał, że W. N. po dacie wymeldowania w trybie administracyjnym

w Polsce, z dniem 28 lutego 2008 r. prowadził w kraju działalność gospodarczą oraz

o przekazanie całości akt W. N., w szczególności dokumentów dotyczących zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych przez odwołującego oraz wydawanych w jego sprawie decyzji w zakresie podlegania ubezpieczeniom bądź innych. W dniu 14 września 2015 r. wystąpił zaś do organu rentowego z prośbą o wskazanie zaległości W. N. w opłacaniu składek w sposób przyjęty w zaskarżonej decyzji, tj. z rozbitciem na poszczególne ubezpieczenia i Fundusz Pracy, za okres od kwietnia 2007 r. do 27 lutego

2008 r., tj. do daty wymeldowania płatnika decyzją Prezydenta Miasta T. z miejsca zamieszkania.

Kwestie związane z podleganiem przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu normują przepisy art. 6 i art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Ubezpieczeniem chorobowym osoby te obejmowane są dobrowolnie na swój wniosek (art. 11 ust. 2 ustawy systemowej).

Jak wynika z treści art. 17 powołanej ustawy, obowiązek zapłaty składek powstaje

z mocy prawa. Płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, rozliczać oraz opłacać należne składki za dany miesiąc kalendarzowy. Zgodnie zaś z treścią art. 23 ust. 2 ustawy, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.).

Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1a, art. 27 i art. 29 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391 ze zm.), pracownicy w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu. Pracodawcy jako płatnicy obliczają, pobierają z dochodu ubezpieczonego i odprowadzają składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianym dla składek na ubezpieczenie społeczne. Od nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenie zdrowotne pobiera się odsetki za zwłokę na zasadzie i w wysokości określonych dla zaległości podatkowych. Obowiązek powyższy został wyrażony w art. 85 ust. 1 i art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.). Zgodnie z art. 196 ustawy z dnia

23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, ubezpieczeni na podstawie ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. z 1997 r. Nr 28, poz. 153 ze zm.) stają się, z dniem wejścia w życie ustawy, tj. z dniem 1 kwietnia 2003 r., ubezpieczonymi na podstawie niniejszej ustawy. Stosownie do treści art. 230 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ubezpieczeni na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia stają się z dniem wejścia w życie ustawy ubezpieczonymi na podstawie niniejszej ustawy.

Jak wynika z art. 9 i art. 10 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2006 r. Nr 158, poz. 1121 ze zm.), obowiązek opłacania składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych obciąża pracodawców objętych działaniem ustawy. Natomiast poboru składek, zgodnie

z art. 19 w/w ustawy, dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresach miesięcznych, łącznie ze składkami na ubezpieczenie społeczne, a kwoty pobrane tytułem składek przekazuje Funduszowi w terminie do 15 dnia następnego miesiąca. Obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy reguluje art. 104 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.), który stanowi, że składki ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca co najmniej najniższe wynagrodzenie, opłacają pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby pozostające w stosunku pracy lub stosunku służbowym.

Stosownie do brzmienia art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, zwane dalej „należnościami z tytułu składek”, nieopłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

Natomiast na podstawie art. 32 tej ustawy, do składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy w zakresie ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenie społeczne.

W wyniku postępowania dowodowego Sąd ustalił, że decyzją z dnia 9 lipca 2015 r. organ rentowy stwierdził, iż W. N. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu

i wypadkowemu od 7 września 2007 r. Decyzja ta zmieniła więc przedmiot postępowania, ponieważ ZUS stwierdził w niej, że od 7 września 2007 r. odwołujący nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, podczas, gdy czasokres zaskarżonej decyzji to okres od kwietnia 2007 r. do stycznia 2012 r. Decyzji z dnia 9 lipca 2015 r. kurator nieznanego z miejsca pobytu W. N. nie kwestionował.

Wyłączenie z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych emerytalnego, rentowego i wypadkowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej z dniem 7 września 2007 r. spowodowało, że od tego dnia odwołujący nie był obowiązany do uiszczania składek na Fundusz Pracy i nie podlega też ubezpieczeniu zdrowotnemu, skoro- jak wynika z uzasadnienia decyzji z dnia 9 września 2015 r.- brak jest podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony od 7 września 2007 r. mógł prowadzić działalność gospodarczą.

Zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych rodzi obowiązek opłacania z tego tytułu należnych składek. Obowiązek opłacania składek wynika z faktu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, ewentualnie z faktu dobrowolnego przystąpienia do ubezpieczeń. W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą dobrowolnie można podlegać ubezpieczeniu chorobowemu. Wyłączenie

z obowiązkowych ubezpieczeń powoduje, że od tego dnia nie istnieje obowiązek uiszczania bieżących składek, w przypadku zaś istnienia zaległości za okres po tej dacie, należności z tytułu nieopłaconych składek uznać należy za niebyłe, skoro w tym czasie dana osoba nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Skoro więc decyzją z dnia 9 lipca 2015 r. organ rentowy stwierdził, że odwołujący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od 7 września 2007 r., gdyż wszystko wskazuje na to, że po tej dacie nie mógł prowadzić działalności gospodarczej, uznać należało, że za okres po 7 września 2007 r. nie posiada on zaległości z tytułu nieopłacenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Z uwagi na to, że w zaskarżonej decyzji z dnia 28 lutego 2012 r. organ rentowy stwierdził, że odwołujący posiada zaległości z tytułu składek za okres od kwietnia 2007 do stycznia 2012 r., zaś decyzją z dnia 9 lipca 2015 r.

wyłączył go z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych emerytalnego, rentowego i wypadkowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 7 września 2007 r. i jest to decyzja na korzyść odwołującego, Sąd umorzył postępowanie w zakresie uwzględnionym decyzją (...) Oddział w T. z dnia 9 lipca 2015 r., uznając, że wydanie wyroku w tej części jest zbędne. Na rozprawie w dniu 28 września 2015 r. kurator dla nieznanego z miejsca pobytu W. N. wniósł zresztą o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że odwołujący posiada zaległości z tytułu nieopłaconych składek za okres do 7 września 2007 r. Procesową podstawą takiego rozstrzygnięcia, zawartego w punkcie II wyroku, był przepis

art. 355 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Jeżeli chodzi o pozostały sporny okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r., to brak jest dowodów na obalenie domniemania wynikającego z wpisu w ewidencji działalności gospodarczej.

W orzecznictwie przyjmuje się, że wpis w ewidencji prowadzi do domniemania prawnego, że osoba, które nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności jest traktowana jak prowadząca działalność (por. wyroki SN: z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP 2005/13/198, z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNP 2006/19-20/309, z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 95/05, OSNP 2006/19-20/311 i z dnia 4 kwietnia 2008 r., I UK 293/07, M.P.Pr. 2008/9/495).

Nieprowadzenie działalności powinien wykazać ubezpieczony. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 kwietnia 2008 r., I UK 293/07 (M.P.Pr. 2008/9/495), podnosząc w jego uzasadnieniu, że w sprawie o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego ciężar dowodu wykazania istnienia rzeczywistej przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej (faktu jej nieprowadzenia) (art. 6 k.c.) spoczywa na ubezpieczonym.

W niniejszej sprawie kurator nieznanego z miejsca pobytu W. N. nie wykazał, aby w okresie od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. odwołujący nie prowadził działalności gospodarczej, pomimo, iż w toku postępowania Sąd określił mu termin 7 dni do wskazania ewentualnych dowodów na obalenie domniemania wynikającego z wpisu w ewidencji działalności gospodarczej, że w okresie od zarejestrowania działalności gospodarczej do daty wymeldowania odwołującego w drodze decyzji administracyjnej z miejsca stałego pobytu, W. N. nie prowadził działalności gospodarczej (pod rygorem późniejszego pominięcia twierdzeń i dowodów na podstawie art. 207 § 6 k.p.c.).

W tej sprawie brak jest jakichkolwiek dowodów pozwalających na obalenie domniemania wynikającego z wpisu w ewidencji działalności gospodarczej i przyjęcia, że do momentu, kiedy odwołujący zameldował się we Francji na pobyt czasowy, nie prowadził w Polsce działalności gospodarczej. Potwierdzają to przede wszystkim dokumenty Pierwszego Urzędu Skarbowego w T..

Dlatego też, Sąd stwierdził, że odwołujący posiada zaległości w opłaceniu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. w kwocie 482,47 zł i koszty upomnienia w kwocie 35,20 zł wraz z odsetkami za zwłokę oraz zaległości w opłaceniu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. w kwocie 1.104,62 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł wraz z odsetkami za zwłokę.

Takiego wyliczenia zaległości za wskazany wyżej okres dokonał organ rentowy.

Wyliczenia tego kurator nieznanego z miejsca pobytu W. N. nie kwestionował.

Zgodnie z art. 16 ust. 4 i art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby prowadzące pozarolniczą działalność składki na ubezpieczenia społeczne finansują w całości z własnych środków oraz sami obliczają składki i przekazują je co miesiąc do Zakładu.

Składki te stają się wymagalne w terminie ich płatności niezależnie od tego, czy zostały prawidłowo rozliczone i wskazane w deklaracji rozliczeniowej (art. 46 ust. 1, art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz

art. 31 tejże ustawy w związku z art. 51 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja Podatkowa) (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 8 kwietnia 2010 r., III AUa 1157/09, OSAŁ 2010/2/16).

Przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w sposób precyzyjny i jednoznaczny określają terminy, do których istnieje obowiązek złożenia deklaracji i zapłaty składek. Wynika z nich, że po upływie wskazanego terminu płatności występuje stan obiektywny, od którego wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia. Termin płatności oznacza datę powstania zaległości składkowej i to niezależnie od tego, na ile prawidłowo został wykonany przez płatnika obowiązek wskazania podstawy wymiaru i opłacenia należnej składki.

W tym miejscu przytoczyć należy poglądy judykatury, zgodnie z którymi obowiązek zapłaty składki we właściwej wysokości ciąży na płatniku składki i nie może on się z tego obowiązku zwolnić (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 10 października 2006 r., III AUa 797/06, OSA 2008/2/3). Obligatoryjność opłacania składek na ubezpieczenia społeczne dotyczy bowiem wszystkich płatników składek. Ryzyko zaś związane z prowadzoną działalnością ponosi przedsiębiorca zarówno w trakcie jej prowadzenia, jak i po jej zakończeniu (por. wyrok WSA w Łodzi z dnia 10 marca 2010 r., I SA/Łd 22/10, LEX

nr 604881). W wyroku z dnia 13 kwietnia 2007 r., V SA/Wa 308/07 (LEX nr 334085) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał natomiast, że na zobowiązany

z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne spoczywa obowiązek prawidłowego wywiązywania się z konieczności płacenia składek, a co za tym idzie, czuwania nad terminowością ich płacenia. Trudno uznać, że prowadząc firmę i mając obowiązek prowadzenia i zarazem gromadzenia stosownej dokumentacji, zainteresowany nie ma rozeznania, jeśli nie, co do wysokości, to przynajmniej, co do faktu istnienia zaległości z tytułu składek. Brak wiedzy o istnieniu zadłużenia nie może więc uzasadniać braku możliwości jego spłaty.

Uwzględniając wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż W. N. posiada zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. w kwocie 482,47 zł i koszty upomnienia w kwocie 35,20 zł wraz

z odsetkami za zwłokę oraz zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2007 r. do września 2007 r. w kwocie 1.104,62 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł wraz z odsetkami za zwłokę.

Takiego rozstrzygnięcia dokonał w punkcie I wyroku na podstawie powołanych przepisów prawa oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Zasądził też od Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata R. S. kwotę 180,00 zł podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia kuratora w oparciu o § 1 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1476), a także § 12 ust. 2 w związku

z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.). Zasadzając na rzecz adwokata stawkę w wysokości 180,00 zł Sąd miał na uwadze charakter sprawy oraz wkład kuratora w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.